

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ecclesiastica Hymnodia Libri Tres

Secchi, Anacleto

Antverpiæ, 1634

Cap. I. Hymnodiaë ortus vnde, & quando.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45942](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45942)

DE
ECCLESIASTICA
HYMNODIA
LIBER PRIMVS:

De præstantia & effectibus eius.

CAPVT I.

Hymnodie ortus vnde, & quando.

HYMNODIÆ auspicia ab eiusdem natalibus ducere sicut conueniens; ita perutile censebitur, vt illius antiquissimum ortum cognoscens, maiorem erga illam concipiamus venerationem. Res ad animarum religionem spectantes quò plus habuerunt antiquitatis, & plus venerationis & auctoritatis possidere iudicatae sunt, tum etiam minus periculi & falsitatis, non sine alicuius latentis diuinitatis indicio vehementi. Quæ sunt penitus humana, mutationem aliquam experiri coguntur, ob temporum succedentium mutationem, quemadmodum nouimus contigisse omnibus naturalis scientiæ Philosophorum placitis, quæ tot ferè extiterunt, quot philosophantium capita & ingenia,

*Religionis res antiquitate firman-
tuntur.*

Humana res mutationi obnoxia.

A

nia,

E

nia; eamque mutationem sunt experta, ut vno saeculo probata, à subsequenti ætate improbata penitusque sint reprobata. Non sic euenisse conspiciamus rebus diuinitatem aliquam continentibus, quia eiusdem firmitatem inuariabilem induunt, sicuti in nostra Hymnodia attendere licebit.

In ipso mundi ortu laudes diuinae adhibita sunt.

Rupert. Tuitiensis in Genesim.

Sacra Scriptura silet multa priorum Patrum gesta.

Adamus primus Deo obtulit Sacrificia.

Hæc Hymnodia ortum suum cognoscit tam antiquum, quam antiquus est orbis à Deo creatus, si loquamur de Hymnodia in tota sua latitudine, quæ omne genus Hymni Deo decantati complectitur, siue scripti siue non scripti. Nam cum in ipso mundi exordio adfuerint homines Dei cultores, exigit recta ratio, ut credamus, fuisse ab ipsis pluries Deo creatori exsolutum Hymnorum tributum. Licet Rupertus Tuitiensis ingratitude insimulet Protoparentes nostros, quia cum miris excellentibusque fuerint à conditore Deo exornati donis, nullas tamen voces, preces nullas, laudes nullas Deo benefactori reddidisse scribantur; nihilominus, ad parentum excusationem, & ad veritatis manifestationem, se statim offert Historici sacri familiaris sobrietas, quæ plurima alia silentio tegit, quæ tamen, natura ipsa dictante, cognoscuntur expleta, & ad amissimam obseruata, ex communi sanctorum Patrum sensu. Hi expédunt, quòd nulla etiam describantur Sacrificia ab iisdem Protoparentibus oblata, cum tamen credatur, Adamum, naturæ lumine impullore, seu potius Deo auctore, primum fuisse Dei cultorem Sacrificiorum oblatione; quam deinde ab eodem didicerunt filij, Abel & Cain, qui, patris exempla secuti, de fructibus acceptis grati animi signum non semel ostenderunt, Sacrificia offerentes, ille agnorum, hic frugum. Neque ratione

carere

carere dicendum est silentium istud sacri Scripto-
ris in Hymnis & Sacrificijs Adami, sed eam sug-
gerit D. Thomas valdè opportunam, & veritati
maximè conformem; quia nempe, cùm sacra Hi-
storia breuitati studeat, ea tantùm describere cu-
rat, quæ aliquo euentu insigni sunt ad aliquam
utilitatem singularem ordinata: quemadmodum
in memoratis Sacrificijs duorum germanorum
accidisse compertum est, quia adfuit diuinæ be-
neuolentiæ signum erga Abelem, ex quo ortum
habuit illud implacabile odium, quod ad enorme
fratricidij delictum impulit Cainum.

Si contenderet aliquis, sacra Scripturæ verbis
mordicus insistens, quòd tantummodò post na-
tum Enos sumpsit inuocandi forma diuinarum
laudum, quia apertè dicitur, *Iste cœpit inuocare*
nomen Domini: qui textus magis vrgere dicitur,
iuxta versionem non improbatam ab Illustrissimo
Card. Gaetano: *Tunc initium fuit inuocandi no-*
men Domini. Quamuis concederemus omnem
huiusce discursus assumptam probationem; maxi-
ma nihilominùs antiquitas elucesceret, cùm Enos
non valdè à primorum Parentum creatione, imò
adhuc viuentibus illis, fuerit genitus, & cum
ipsis per multa adhuc annorum sæcula vixerit. Mi-
nimè tamen absolutè concedimus hanc probatio-
nem; quia apud sacros Doctores pro comperto
habetur, non omnem per illa verba allata historiæ,
Dei cultum describi & admoneri. Antea præces-
serat manifesta descriptio cultus à Caino & Abele
oblatis, qui Deum suis Sacrificijs inuocabant &
adorabant. Alium sensum possunt offerre illa ver-
ba ad rem & veritatem opportunum, nec nostræ
assertioni contrarium. Admonent concordi sensu

*sacrificia
Adami cur
sileantur.*
D. Tho. 2. 2
q. 85. art. 1.

*Inuocatio
Dei quan-
do cœperit
inter homi-
nes.*
Gen. 4.

Qua maiori fieri studio cœpta sunt, dicuntur aliquando initium habere.

Gen. 9.

Noë primus vites digessit ad formam vinea.

Torn. ann. mundi 236 num. 4.

Hymnorum usus sensim excrevit ad temporum incrementa.

Israëlitæ sub Moyse cecinerunt Canticum alternis choris.

facri Expositores, quòd allegatus Scripturæ textus nil aliud velit innuere, nisi externum cultus diuini incrementum; nam diebus sanctissimi Enos cœpit inter mortales maximo feruore promoueri publicus Dei cultus. Mos iste adhibendi vocem *initij* ad res maiori studio cœptas, est proprius sacræ primæ Historiæ. Nam post exactam primam mundi ætatem dicitur de Noë, quòd cœperit exercere terram, & plantare vineas; non quia antea nullus eam exercuerit, nec vllæ fuerint vites in terra plantatæ, cum & Adamus proprio vultus sudore sciatur exercuisse terram, & vites fuerint ab initio vnà cum alijs plantis creatæ; sed quia maiori quàm antea studio terram coluerit Noë, & quia nemo ante ipsum vites in vno loco in modum vineæ digesserat, expressurus ex illis arte vinum, sicut ipse expressit, & hausit. Eodem modo dicendus est Enos cœpisse inuocare nomen Domini, quia id munus pietate maiori cultuque excellentiori forsan sub certa, ait Torniiellus, formula precum ac Hymnorum, statis etiam diebus deputatisve horis, cœperit augere.

Usus iste pijsimus Hymnorum ab inuenta tempore cœptus, progressus sensim habuit maiores, excrevens ad temporum incrementa. Constat, quòd tempore sanctissimi Moyse erant homines iam edocti canere Hymnos solemni ritu ad formam chori. Israëlitæ omnes, post insigne miraculum transitus maris, & submersionis hostium Ægyptiorum, decantaturi Hymnum à Moyse & à Maria sorore compositum, diuisi dicuntur in duas classes, hinc viri sub Duce Moyse, illinc feminæ, præcinente Maria, & omnes vno quasi ore easdem voces & sententias decantarunt; quod non

sine

sine aliqua mira Dei operatione euenisse putat Auctor Libri de Mirabilibus sacrae Scripturae apud D. Augustinum: quia cum Maria & Moyses praecinentes in tanta hominum multitudine non exaudirentur ab omnibus, omnes tamen eos sunt profecuti absque vlla confusione, imò maxima cum distinctione ac delectatione.

Progressus deinde maiores felicioresque habuit haec laudabilis antiqua institutio aetate Davidis, sicut eodem tempore maximè vigere publicus diuinus cultus inter homines visus est. Fortunatissimus ille Rex non solum primi Templi Deo erigendi in terris primus & cogitauit & promouit constructionem, praeparando amplissimas pecunias, materiam, ministros & artifices omnes, imò & exemplaria; sed etiam dictante Deo composuit Hymnos, Cantoresque Leuitas instituit ad numerum quatuor millium, qui, aedificato Templo, Hymnodiaè perpetuò incumberent sub quatuor ducibus primarijs quos nominauit, Alaph nempe, Heman, Ethan, & Idithun. Quae Hymnodia feliciter perseuerauit in antiqua Ecclesia, prout temporum qualitas & rerum varietas patiebatur, vsque ad nouam à Christo Domino fundatam Ecclesiam: in qua sicut maiora & insigniora posita sunt caelestia Sacramenta, ita perfectior & absolutior reddita est forma diuini cultus, & solemnis Hymnodia. Hanc à Domino nostro acceptam retinuerunt Apostoli, imò & aliquando vnà cum ipso exercuerunt; licet, quoties id factum sit, ignoremus. saltem nouimus id aliquando factum sanctioribus quibusdam temporibus. Hymnum quemdam fuisse dictum à Domino nostro Seruatore vnà cum Apostolis suis narrat S. Mat-

*Hymnorum vsus
Davidis aetate floruit.*

*David auctor fuit
Psalmorum.
I. Par. 23.*

Christus Dominus cum Apostolis Hymnodiam exercuit.

Matt. 26.

Hymnus dictus à Christo Domino post cœnā quis.
S. Iustin.
Dial. Contra Triph.
Burgens. in
Matth.

Lorin. in
Psal. 64.

Baron. an.
34.

Apostoli in obitu Dei-para vsi sunt Hymnis.
D. Ioan. Damaf.
Serm. 2. de Dorm. Dei-para.

thæus post cœnam illam, quæ fuit omnium vltima in executione, sed ceteris sanctior in mysterijs. Is, eâ peractâ, dum procederet versus Oliuarum montem oraturus Patrem, Hymnum dixit, imò cantauit, vt innuitur à textu Græco. Quem Hymnum aliqui credunt fuisse Psalmum 21. *Deus Deus meus, vt quid dereliquisti me?* qui totus est de passionibus mox futuris. Alij putant fuisse Psalmum 112. *Laudate pueri Dominum, laudate nomen Domini.* qui totus est in laudem diuinæ Maiestatis. Alij censent fuisse Psalmum 64. *Te decet Hymnus Deus in Sion.* qui totus agit de cultu diuino vsurpando etiam ab ipso Christo Domino. Alij tandem credunt fuisse Psalmum 113. *In exitu Israel de Aegypto.* qui iuxta ritum Hebræorum cantabatur in solemnitate Paschali. Voluit benignissimus Dominus, qui venerat præceptor & doctor noster in ijs quæ Deo Patri suo maximè placent, tradere nascenti Ecclesiæ à se institutæ exemplū huius præcipui muneris cantandi Hymnos vnâ cum alijs socijs, quod ipsa adulta debebat studiosissimè per electos ministros vsque ad sæculi consummationem imitari ac sustinere.

Hanc à Christo Domino acceptam Hymnodia formam Apostoli deinceps varijs occasionibus frequentarunt, & Ecclesiæ tradiderunt obseruandam ac perficiendam. In obitu seu funere Dei-para adfuisse Apostolicam Hymnodiam Angelorum Hymnodia coniunctâ, testatum habemus apud antiquos Ecclesiæ Scriptores, præsertim apud D. Ioan. Damascenum his verbis: Eius corpus, quod Deum ineffabili quadam ratione suscepit, cum Angelica & Apostolica Hymnodia elatum, in loco fuit depositum Gethsemani, quo in loco

loco Angelorum cantus mansit tres dies continuos. Hinc libuit dicere S. Augustino de Hymnorum cantu, nos habere Domini & Apostolorum documenta, exempla & præcepta. Quod magis vrgere videtur illud est, quod inter Apostolicas Constitutiones à S. Clemente, D. Petri discipulo, descriptas, habemus Decreta varia ad Hymnodiam usum pertinentia. Vnum est, conueniendi in Ecclesiam manè & vesperi singulis diebus ad canendum Psalmos, & preces in Templo Domini faciendas. Alterum Decretum distinctius describit horas psallendi & orandi, nimirum manè, hora tertia, sexta, nona, & vespere, atq; ad galli cantum. Ex quo Decreto aperte constat eos errasse, qui Hymnodiam sub forma Horarum Canonicarum acceptam referunt S. Hieronymo, siue S. Pelagio, qui multis sæculis posteriores fuere Apostolis. Ad quam Apostolicam formam allusisse videtur Apostolus Paulus in illa sua hortatione ad Ephesios; *Implemini Spiritu sancto, loquentes vobismetipsis in Psalmis, Hymnis, & Canticis*. Qui textus, iuxta glossam Haymi grauiissimi Doctoris, videtur intelligendus de alterno cantu Psalmorum ad formam chori, sicuti obseruatur in Ecclesia nostra. Tunc nobismetipsis loquimur in Psalmis, ait Haymus, quādo alternatim canimus Psalmos. De quo antiquissimo usu ab Apostolis ad nos transmissio loquens D. Dionysius Areopagita, Apostoli Pauli discipulus, vocabat cantum istum alternum, quasi concordem & consonam sacrarum rerum choream. Inde fortassis nomen chori datum est loco, vbi Hymnodia exercetur in nostris Templis Christianis.

Non defuerunt insignes Doctores, tam Græci

A 4

quàm

D. August.
Epist. 119.

*Apostolorum
Decreta
circa usum
Hymnorum.*
D. Clem.
li. 2. c. 58.

*Hymnorum
usus suadetur ab
Apostolo
Paulo.*
Eph. 5.

S. Dion. Areopag. de
Eccl. Hier.
cap. 3.
*Chori nomen unde
profectum.*

quàm Latini, existimantes, Dauidem ad maiorem suam felicitatem præuidisse in spiritu, & prædixisse suos fore decantandos Hymnos in Ecclesia Dei in perpetuum: quod non semel videtur innuisse varijs in locis suorum Hymnorû. Aliquando pronuntiauit: *Confitebor tibi in nationibus Domine, & nomini tuo Psalmum dicam.* iterùm dixit: *Confitebor tibi in populis Domine, & Psalmum dicam tibi in gentibus.* alibi: *Psallam tibi in nationibus.* iterùm: *In Ecclesijs benedicā te Domine.* & alio in loco: *In medio Ecclesie laudabo.* & aliàs: *Apud te laus mea in Ecclesia magna.* aliàs itē cecinit: *Psalmum dicam nomini tuo in seculū seculi, vt reddam vota mea de die in diem.* Quæ verba commodiorem alium sensum non videtur offerre, nisi quòd Ecclesia, varijs nationibus, linguis & populis congregata, frequentare deberet confessiones & Psalmos à Dauide compositos per omnem sæculorum feriem. Dum namq; Dauidis Hymni decantantur, ipse Dauid videtur præsens adesse psallentibus; sicut spiritus saltem eius adesse in illis Hymnis non negabitur. Hinc B. Theodorus aiebat: *In omnibus urbibus, pagis, agris, terminis, montibus & collibus, terra marique, inq; omni regione culta & deserta diuus Dauid per piorum linguas Deum laudando celebrat.* nec solùm celebrat, sed celebrabit dum vigebit Ecclesia Dei, quæ hos Hymnos sibi præscripsit adhibendos & frequentandos in suis preceationibus & laudibus publicè & priuatim oblatis.

Verum quidem est, quòd non semper idem ordo in horum vsu Hymnorum est ab Ecclesia seruatus, sed pro temporum varietate & mutatione aliquas habuit tum mutationes tum varietates, donec

Dauid cognouit, & prædixit suos Psalmos decantandos in Ecclesia.

Psal. 17.

Psal. 56.

Psal. 107.

Psal. 25.

Psal. 21.

Ibid.

Psal. 60.

Dauidis spiritus adest psallentibus pijs.

Diuini officij ordo varias habuit mutationes.

donec ad eam tandem formam perueniret, quam nunc tenemus auctoritate Summorum Pontificum firmatam & comprobata. Non idcirco antiquitatis auctoritas aut minuitur aut infirmatur, quia semper ijdem fuere Hymni eedemq; preces sub varijs formis ritibusq; ordinatae. Sicut neque ideò cessat esse aut dici idem homo, qui nunc senescens formam & speciem mutauit, redditus maximè diuersus ab ea forma quam infans & puer habebat. Potuit igitur eadem Hymnorum modulatio & recitatio existere sub nomine Horarum Canoniarum siue Officij diuini, sicut ab initio Ecclesiae fuit in vsu. Potuit nihilominus forma & ordo ipsorum Hymnorum varietatem admittere non solùm absque læsione, verùm etiam cum perfectiore incremento cultus diuini.

Firmum itaque maneat nos, antiquitatem sequi, nec vllam recens inuentam Hymnodiã exercere. Hinc est, quòd Summi Pontifices & Patrum Cõcilia Oecumenica, quæ ad hanc rem varias decreuere constitutiones, in eo potissimùm se elaborare admonent, non ad aliquam inducendã nouitatem, sed antiquitatem ritus, paullatim ex humana imbecillitate collapsam, restituendam, & ad pristinum vigorem reuocandam. Nisi essemus mortales, fragiles infirmi q;, nec à sanctis institutis contingeret aliquando deflectere, opus numquam esset aliqua renouatione, cohortatione, decretis. At imbecillitas humana, quam inuiti cogimur erga bonas actiones experiri, renouationes suadet ac

Pius V.
in Bulla,
*Quod à
nobis po-
stulat.*

*Hominis
imbecilli-
tas muta-
tionem pa-
titur.*

A 5 differit,

Tertul. l. i.
Contra
Marcion.

differit, quam pro coronide huius primi Capitis
vsurpabo libenter : *Omnino res Christiana sancta
antiquitate stat, nec ruinosam rectius reparabitur,
quam si ad originem censeatur.*

C A P V T I I.

*Diuino cultui quantum conueniat Hym-
norum vsus.*

*Dei subli-
mitas ne-
quit ab ho-
mine dignè
laudari.*

Eccli 43.

*A Deo po-
stulandum
auxilium,
vt à nobis
dignè lau-
detur.*

TANTA est diuinæ sempiternæq; Maiestatis
altitudo & sublimitas, ob infinitatem & im-
mensitatem naturæ, perfectionum & attributo-
rum, vt maximè deceat, si non vt par est, saltem,
quantum humana potest conari imbecillitas, eam
Hymnis colere ac celebrare. Verè nulla creatura,
neq; humana neq; etiam Angelica, pares vniquam
poterit tanto Deo exhibere laudes: nam, vti sæ-
pissimè asserendum est, quæcumq; poterunt sub-
limiores à creaturis offerri laudes, semper erunt
meritis Dei in infinitum inferiores, semperq;
Deus dicetur, tum à Theologis tum à sacris
Scripturis, maior omni laude. Eniti nihilominus
ac conari debemus, quas possumus maiores lau-
des omni affectu illi offerre, vt sicut non animo
solo, sed corpore & membris constamus; ita nec
sola mente ac spiritu, sed & lingua & Hymnis
Deum colamus. Hymnorum itaque publicus vsus
sicuti ad Deum publicè colendum est institutus
& aptus; ita semper fuit etiam, quando Sacrificia
frugum & animalium vigeant, valdè frequens
ac familiaris viris pietate insignioribus, qui & stu-
debant poscere à Deo auxilium & gratiam, ad
dignas aliquo modo tanta Maiestate promendas
voCES